

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ**Muistio**

Erityisasiantuntija Stiina Löytömäki

10.2.2022

VALTIONEUVOSTON ASETUS YHDISTETYSTÄ PATENTTITUOMIOISTUIMESTA TEHDYN SOPIMUKSEN ERÄIDEN MÄÄRÄYSTEN VÄLIAIKAISESTA SOVELTAMISESTA**Sopimuksen tausta**

Eurooppalaisen patenttijärjestelmän uudistaminen koostuu kahdesta osasta: 1) jäsenvaltioiden väliseen kansainväliseen sopimukseen perustuvan yhdistetyn patenttituomioistuimen perustamisesta ja 2) EU-asetuksiin pohjautuvan yhtenäisen eurooppapatenttijärjestelmän käyttöönotosta. Koko uudistuksen voimaantulo on sidottu yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä myös "patenttituomioistuin sopimus" tai "sopimus") voimaantuloon, jonka edellytyksenä on, että 13 EU:n jäsenvaltiota on tallettanut sitoutumiskirjansa sopimukseen. Voimaantulon edellytyksenä on lisäksi, että ne kolme jäsenvaltiota, joissa oli voimassa suurin määrä eurooppapatentteja sopimuksen allekirjoittamisvuotta edeltäneenä vuonna, ovat näiden sopimukseen sitoutuneiden jäsenvaltioiden joukossa. Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron jälkeen nämä valtiot ovat Saksa, Ranska ja Italia. Sopimus tulee voimaan neljännen kuukauden ensimmäisenä päivänä siitä, kun edellä kuvattu sopimuksen mukainen voimaantulokynnys on täyttynyt. Sopimuksen voimaantulokynnyksen täyttymiseksi puuttuu tällä hetkellä ainoastaan Saksan sitoutumiskirjan tallettaminen. Saksan on tarkoitus tallettaa sitoutumiskirjansa vasta, kun järjestelmä on kaikilta osin valmis tulemaan voimaan. Tämän odotetaan tapahtuvan vuoden 2022 aikana.

Patenttituomioistuin sopimus ei sisällä määräystä, joka mahdollistaisi sopimuksen väliaikaisen soveltamisen ennen sen kansainvälistä voimaantuloa. Sopimuksen eräiden määräysten väliaikainen soveltaminen on kuitenkin tarpeen tuomioistuimen toiminnan järjestämiseksi ennen sopimuksen voimaantuloa, jotta tuomioistuin olisi tuolloin toimintakykyinen. Koska patenttituomioistuin sopimuksen eräiden määräysten väliaikainen soveltaminen on tarpeen, sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta on tehty erillinen pöytäkirja. Pöytäkirjassa määrätään, että sopimuksen 1, 2, 4 ja 5 artiklaa, 6 artiklan 1 kohtaa, 7 ja 10—19 artiklaa, 35 artiklan 1, 3 ja 4 kohtaa, 36—41 artiklaa ja 71 artiklan 3 kohtaa sekä perussäännön 1—6 artiklaa, 7 artiklan 1 ja 5 kohtaa, 9—18 artiklaa, 20 artiklan 1 kohtaa, 22—28, 30, 32 ja 33 artiklaa sovelletaan väliaikaisesti niiden valtioiden osalta, jotka ovat ilmaisseet sitoutumisensa sopimuksen väliaikaiseen soveltamiseen pöytäkirjan mukaisesti. Pöytäkirja on valtiosopimus, jonka kukin sopimusjäsenvaltio voi halutessaan allekirjoittaa ja hyväksyä kansallisten menettelyidensä mukaisesti. Pöytäkirja mahdollistaa sopimuksen väliaikaiseen soveltamiseen sitoutumisen myös yksipuolisella selityksellä.

Asian käsittelyvaiheet

Suomi allekirjoitti patenttituomioistuin sopimuksen Brysselissä 19.2.2013. Eduskunta hyväksyi 8.12.2015 sopimuksen, sen väliaikaista soveltamista koskevan selityksen sekä sopimuksen voimaansaattamislain ja lait patenttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 45/2015 vp; EV 68/2015 vp). Hallituksen esitys sisälsi kaikki uuteen eurooppalaiseen patenttijärjestelmään liittymiseksi tarvittavat lainsäädännön muutokset, ja ne on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin patenttituomioistuin sopimus tulee voimaan. Sopimuksen voimaansaattamislaki sisältää mahdollisuuden säätää valtioneuvoston asetuksella sopimuksen eräiden määräysten väliaikaisesta soveltamisesta ennen sopimuksen kansainvälistä voimaantuloa. Valtioneuvosto ratifioi sopimuksen 7.1.2016 sekä päätti samalla sopimuksen väliaikaista soveltamista koskevan selityksen antamisesta. Tasavallan Presidentti vahvisti hallituksen esitykseen sisältyneet lait 8.1.2016. Suomi talletti patenttituomioistuin sopimusta koskevan ratifioimiskirjansa Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön huostaan 19.1.2016 ja antoi samalla yksipuolisen selityksen sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta. Selityksen mukaan Suomi sitoutui siihen, että yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen 1, 2, 4 ja 5 artiklaa, 6 artiklan 1 kohtaa, 7 ja 10—19 artiklaa, 35 artiklan 1, 3 ja 4 kohtaa, 36—41 artiklaa ja 71 artiklan 3 kohtaa sekä perussäännön 1—6 artiklaa, 7 artiklan 1 ja 5 kohtaa, 9—18 artiklaa, 20 artiklan 1 kohtaa, 22—28, 30, 32 ja 33 artiklaa sovelletaan väliaikaisesti.

Sopimuksen väliaikaisen soveltamisen alkaminen

Sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta tehty pöytäkirja tulee voimaan, ja siten sopimuksen väliaikainen soveltaminen alkaa sen päivän jälkeisenä päivänä kun 13 patenttitoimioistuin sopimuksen allekirjoittajavaltiota on ilmaissut sitoutumisensa sopimuksen väliaikaiseen soveltamiseen pöytäkirjan 3 artiklassa määritellyllä tavalla. Artiklan mukaan näiden sitoutumisensa ilmaisseiden valtioiden joukossa tulee olla Saksa, Ranska ja Yhdistynyt kuningaskunta. Uudessa patenttijärjestelmässä voivat olla mukana vain EU:n jäsenvaltiot, joten Yhdistyneen kuningaskunnan ero EU:sta on johtanut siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta on 20.7.2020 ilmoittanut peruuttavansa sitoutumisensa pöytäkirjaan. Patenttitoimioistuin sopimuksen sopimusvaltiot ovat patenttijärjestelmä uudistukseen liittyvässä valmistelukomiteassa katsoneet, että pöytäkirjaa tulisi tulkita ilman viittausta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja että pöytäkirjan voimaantulokynnyksen täyttymisessä ratkaisevat kolme ratifiointia ovat niiden kolmen EU-jäsenvaltion, joissa oli eniten voimassa eurooppapatentteja patenttitoimioistuin sopimuksen allekirjoittamista edeltävänä vuonna ja jotka vielä nykyhetkellä ovat EU:n jäsenvaltioita. Tällä hetkellä nämä valtiot ovat Saksa, Ranska ja Italia. Euroopan unionin neuvoston sopimustoimisto ilmoitti 24.1.2022, että Itävalta on 18.1.2022 viimeisenä pöytäkirjan voimaantulokynnyksen täyttymisen kannalta merkityksellisenä valtiona ilmoittanut sitoutumisestaan sopimuksen väliaikaiseen soveltamiseen. Näin ollen pöytäkirja on tullut voimaan 19.1.2022 ja em. sopimusmääräysten väliaikainen soveltaminen on alkanut tuolloin.

Asetusehdotus

Ehdotetun asetuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään, että patenttitoimioistuin sopimuksen eräitä määräyksiä sovelletaan väliaikaisesti ennen sopimuksen kansainvälistä voimaantuloa Suomen antaman selityksen mukaisesti. Pykälän toinen momentti sisältää säännöksen sopimuksen kansallisista hyväksymisvaiheista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että patenttitoimioistuimesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annettua lakia sovelletaan ennen sopimuksen kansainvälistä voimaantuloa ja asetuksen 3 § säädetään, että sopimuksen muita kuin lainsäädännön alaan kuuluvia asetuksen 1 §:ssä mainittuja määräyksiä sovelletaan ennen sopimuksen kansainvälistä voimaantuloa. Asetuksen 4 § sisältää asetuksen voimaantulosäännöksen.

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen yhdistetystä patenttitoimioistuimesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten väliaikaisesta soveltamisesta. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 10.2.2022.